

NOWE PRAWO O ORGANIZMACH GENETYCZNIE ZMODYFIKOWANYCH

Adam Erechemla

W Ramowym Stanowisku Polski dotyczącym organizmów genetycznie zmodyfikowanych, przyjętym 7 marca br. przez rząd, ministrowie podkreślają, że Polska jest ewenementem pod względem bogactwa bioróżnorodności. Stwierdzają, że wprowadzenie GMO do środowiska spowoduje

poważne zakłócenia w funkcjonowaniu tego bogactwa.

Stanowisko rządu dotyczące GMO można podzielić, w uproszczeniu, na dwa obszary:

1. Zgoda na GMO:

- prowadzenie prac dotyczących zamkniętego użycia GMO zgodnie z warunkami

określonymi przez prawo.

- import żywności GM spoza UE i z państw UE, wyraźnie oznakowanej, bez możliwości dalszego przetwarzania.

2. Brak zgody:

- zamierzone uwalnianie GMO do środowiska na te- ➔

- rytorium Polski, w celach doświadczalnych.
- wprowadzanie do obrotu produktów dopuszczonych na podstawie Dyrektywy 2001/18/WE, tj. zamierzone uwolnienie do środowiska w innym celu niż wprowadzenie do obrotu (eksperymentalna uprawa roślin lub hodowla zwierząt) i wprowadzanie do obrotu GMO i produktów zawierających GMO.¹
 - wprowadzanie do obrotu pasz GM.
 - wprowadzanie do upraw genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy, rzepaku, buraka cukrowego, ziemniaka i soi.
- mowego Środowiska Polski i wdrożenia przepisów dyrektyw:
- 90/219/EWG z 23 kwietnia 1990 r. w sprawie ograniczonego stosowania mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie² i zmieniającej ją dyrektywy 98/81/WE,³
 - 2001/18/WE z 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającej Dyrektywę 90/220/EWG.⁴
- Nowa ustawa ma również stworzyć warunki do stosowania w Polsce, obowiązujących bezpośrednio, rozporządzeń:

nych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniającej dyrektywę 2001/18/WE,⁶

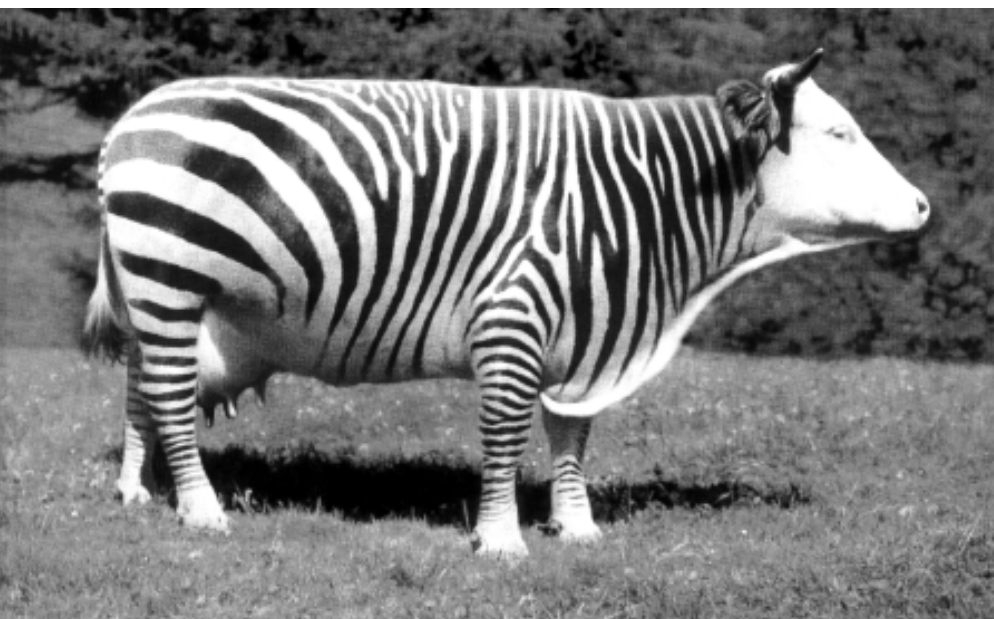
- 1946/2003/ WE z 15 lipca 2003 r. w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;⁷ rozporządzenie to transponuje do prawa wspólnotowego postanowienia Protokołu kartagińskiego o bezpieczeństwie biologicznym do Konwencji o różnorodności biologicznej.

Regulacje proponowanej ustawy mają zmniejszyć zagrożenie dla ludzi i środowiska, które mogą spowodować organizmy genetycznie zmodyfikowane.

Projekt ustawy określa zasady i warunki:

- prowadzenia zakładów inżynierii genetycznej, zamkniętego użycia mikroorganizmów i innych organizmów genetycznie zmodyfikowanych,
- zamierzonego uwolnienia GMO w celach doświadczalnych,
- wprowadzenia do obrotu GMO, jako produktów lub w produktach,
- określania stref upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych,
- udostępniania informacji o GMO i udziału społeczeństwa w związanych z GMO postępowaniach.

Ponadto określił organy właściwe w przedmiotowych sprawach. Zezwolenia i decyzje dotyczące m.in. prowadzenia zakładów inżynierii genetycznej, zamkniętego użycia mikroorganizmów i innych zmodyfikowanych

Nie uległo wątpliwości, że rząd będzie chciał wprowadzić swoje stanowisko w życie, przedstawiając projekt odpowiedniej ustawy.

Na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska zamieszczony został do konsultacji projekt ustawy Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych, z datą 20.06.2006 r. Projekt ma na celu wdrożenie postanowień Ra-

- 1829/2003/WE z 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy,⁵

- 1830/2003/WE z 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowa-

genetycznie organizmów, wprowadzania do obrotu produktów GMO wydawać ma minister właściwy do spraw środowiska. Warto zwrócić uwagę na fakt, że organami właściwymi do wydania decyzji na prowadzenie upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych na terenie gminy mają być wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Prowadzenie upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych ma być możliwe jedynie we wskazanych na terenie gminy strefach.

Przepisy projektowanej ustawy nie będą miały zastosowania do żywności, produktów leczniczych, pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz istoty ludzkiej.

Projekt ustawy składa się z jedenastu działów, podzielonych na rozdziały i 227 artykułów. Jest to więc obszerny projekt regulacji. Dotychczas obowiązująca ustawa z 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych⁸ liczy 76 artykułów. Projekt wprowadza zmiany do 11 ustaw.

Odrębne działy poświęcone są m.in. zamkniętemu użyciu, zamierzonemu uwolnieniu i wprowadzeniu do obrotu GMO.

Uzasadnienie projektu zakłada, że nowe prawo, wraz z innymi obowiązującymi aktami, stworzy spójny system prawnej reglamentacji postępowania z GMO oraz umożliwi skuteczność działań kontrolnych. Działania takie miałyby przede wszystkim prowadzić:

1. Państwowa Inspekcja Pracy
2. Państwowa Inspekcja Sanitarna
3. Inspekcja Ochrony Środowiska
4. Inspekcja Handlowa
5. Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

6. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

7. Inspekcja Weterynaryjna.

Funkcje laboratorium referencyjnego do wykonywania badań i wydawania opinii w sprawach organizmów genetycznie zmodyfikowanych ma zostać Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin z Radzikowa.

Projekt ustawy zawiera wiele specjalistycznych określeń i jest w niektórych miejscach, niemożliwy do zrozumienia przez niefachowca. Przypomina pod tym względem dyrektywę unijne dotyczące ochrony środowiska. Zawiera również ponad dwadzieścia delegacji do wydania rozporządzeń przez ministrów właściwych do spraw środowiska, rolnictwa, zdrowia i nauki.

Koszt związany z wejściem w życie ustawy oszacowano dla pierwszego roku jej funkcjonowania na 6 315 800 zł.

Konieczność implementacji przepisów UE jest niewątpliwa. Niechętny stosunek społeczeństwa polskiego do GMO jest powszechny. Nowa ustawa musi zażyczyć obu tym aspektom.

Adam Erechemia

¹ Wprowadzanie na rynek, w celu innym niż obrót, nie wymaga zgody innych państw i organów UE – muszą być one jednak poinformowane i mogą wyrazić opinię. Wprowadzenie na rynek GMO lub produktów zawierających GMO wymaga zgody wszystkich państw UE.

² Dz.U. L 117 z 8.05.1990.

³ Dz.U. L 330 z 5.12.1998.

⁴ Dz.U. L 106 z 17.04.2001.

⁵ Dz.U. L 268 z 18.10.2003.

⁶ Dz.U. L 268 z 18.10.2003.

⁷ Dz.U. L 287 z 5.11.2003.

⁸ Dz.U. z 2001 r. Nr 76, poz. 811 z późn. zm.

ekoserwis

■ W pasie nadmorskim województwa zachodniopomorskiego wzrosła liczba i moc działających farm wiatrowych. Na trasie **między** Koszalinem a Kołobrzegiem w gminie Będzino 28 czerwca br. nastąpiło uroczyste przecięcie wstęgi największej w Europie Środkowej farmy wiatrowej zrealizowanej przez firmę EEZ. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele rządu i Parlamentu między innymi: **Mariusz-Orion Jędrysek** podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, **Tomasz Podgajniak** były minister środowiska, **Jacek Piechota** były minister gospodarki i pracy, ponadto m.in. **Zygmunt Meyer** marszałek województwa zachodniopomorskiego, przedstawiciele Polskiej Izby Gospodarczej Energii Odnawialnej, Fundacji Eko-Fundusz, duńskiej firmy VESTAS, BOŚ S.A. oraz lokalnych samorządów. Dzięki tej inwestycji wartość działających już farm wiatrowych w Zachodniopomorskim podwoiła swoją wartość. Jak dotąd pracowała elektrownia wiatrowa na Wyspie Wolin o mocy 30 MW, w Ciso-wie o mocy 18 MW i Barzkowicach o mocy 5 MW. Ta 50 MW elektrownia składa się z 25 elektrowni wiatrowych Vestas V.80 o mocy 2 MW każda, o rozpiętości skrzydeł 80 m postawionych na masztach turbularnych o wysokości 100 m. Roczna produkcja energii elektrycznej na farmie to 125 GWh. Ta ilość wystarczy dla 100 tys. gospodarstw.

Inwestycja współfinansowana została dotacją ze środków Unii

cd. na str. 12